

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian tarkastus Katriinan sairaalassa: lausunto ja toimenpiteet

VD/9281/00.04.03/2019

JS, MV, ML-L

Eduskunnan oikeusasiamiehen (EOA) kanslian ennalta ilmoittamaton tarkastus tehtiin Vantaan sairaalan Katriinan sairaalaan 8.5. - 9.5.2019. Tarkastuksen tarkoituksena oli tutustua potilaiden oloihin, heidän kohteluunsa ja perusoikeuksiensa toteutumiseen. Tarkoituksena oli myös selvittää, miten potilaita neuvotaan ja heille tiedotetaan heidän oikeuksistaan sekä miten potilaiden omaiset ja läheiset otetaan huomioon tässä yhteydessä. EOA:n kanslian erityisenä tarkastuskohteena v. 2019 oli yksityisyyden suoja. Tämän vuoksi on kiinnitetty erityistä huomiota siihen, millä tavalla yksityisyyden suoja toteutuu hoidon yhteydessä.

Tarkastuksessa tutustuttiin Katriinan sairaalan osastoihin 1-8. Tarkastajat keskustelivat henkilökunnan, potilaiden ja omaisten kanssa. Tarkastuksen lopuksi järjestettiin loppukeskustelu, johon osallistui sairaalan henkilökunta sekä vanhus- ja vammaispalveluiden johtoa. Tarkastuksen pöytäkirja oli syksyllä 2019 Vantaan kaupungin viranomaisten kommentoitavana, lopullinen pöytäkirja on päivätty 28.1.2020 ja löytyy EOA:n kanslian internetsivuilta https://www.oikeusasiamies.fi/r/fi_FI/web/guest/tarkastukset-tarkea-osa-tyota

Tarkastajien havaintojen perusteella apulaisoikeusasiamies esitti seuraavat suositukset.

a) Tilaratkaisut ja yksityisyyden turvaaminen:

- Yksityisyyden turvaaminen hoitotoimenpiteiden aikana ☐ Ohjeistettu
- Potilashuoneiden kaappien lukitus toimii ☐ Uusittu
- 3hh huoneista luopuminen ☐ Peijaksen kampuksen suunnittelu käynnissä
- Yksilöllisistä tarpeista huolehtiminen huoneiden varustuksessa ilman kuntoutuksen tavoitteista luopumatta ja eristys huoneissa tulee olla televisio ☐ televisio laitettavissa tilaan
- Potilaiden tulee olla tietoisia kameravalvonnasta silloin, kun sitä käytetään ja kamera tulee olla poiskytkettynä, kun valvonnan tarvetta ei ole ☐ potilaalle annetaan tieto hänen tullessa osastohoitoon, jossa käytössä potilaan turvallisuuden varmistamiseksi kameravalvonta

b) Itsemääräämiskyvyytöntä potilasta koskevat tärkeät hoitopäätökset:

- Ohje: ☐ ohjeistukset ovat päivitettävänä
- Sidotun potilaan seurannassa tulisi noudattaa mielenterveyslain mukaisia periaatteita. ☐ varmennettu
- Sairaala pyydetään varmistamaan, että koko henkilökunta on tietoinen rajoitusohjeista. ☐ rajoitusohjeet sisällytetään perehdytysohjelmaan
- Apulaisoikeusasiamies suosittelee, että sairaala seuraa järjestelmällisesti ja jatkuvasti rajoitustoimenpiteiden käyttöä ja laatii pakon käytön vähentämistä koskevan ohjelman tai toimintaohjeen. ☐ Toimintavan laadinta meneillään

- Jos osaston 7 potilas tai hänen edustajansa vaatii vapaudenmenetyksen lainmukaisuuden selvittämistä, apulaisoikeusasiamies suosittaa, että heidät ohjataan oikeusavun piiriin. □ Ohjeistus toteutettu

c) **Potilaiden ulkoilun järjestäminen:**

Vapaaehtoisessa psykiatrisessa hoidossa olevien potilaiden oikeus ulkoiluun tulisi olla vähintään samalla tasolla kuin tahdosta riippumattomassa hoidossa. Tavoitteena tulisi olla, että niille, joiden terveydentila sen sallii, järjestetään mahdollisuus päivittäiseen ulkoiluun. □ ulkoilumahdollistamisen suunnittelu meneillään virikeohjaajan toimesta

d) **Potilaiden kielelliset oikeudet**

Ohjeistus osastoille ruotsinkielikäyttävien potilaiden kielellisten oikeuksien turvaamiseksi □ parannettu

e) **Potilasinformaatio**

Potilaille ja heidän omaisilleen jaetaan osastoille tullessa selkokielistä informaatiota potilaan oikeuksista sekä suullisesti että kirjallisesti □ informaatiota parannettu

f) **Omaisten tiedonsaantioikeus**

Ohjeita uusittaessa huomioitava potilaan edustajan, omaisen tai läheisen tiedonsaantioikeuden sekä menettelysäädökset silloin, kun tiedon antamisesta kieltäydytään □ Laadinta meneillään.

g) **Huonon kohtelun ehkäiseminen**

Sairaalassa olisi hyvä olla henkilökunnalle selkeä ohjeistus huonosta kohtelusta ilmoittamisesta. Siitä tulisi myös käydä ilmi, että kaltoinkohtelusta tai epäkohdista ilmoittamisesta ei saa koitua ilmoittajalle kielteisiä seurauksia □ Laadinta meneillään.

Apulaisoikeusasiamies korostaa potilaiden ulkoilumahdollisuuksien turvaamista myös muulloin kuin kesäisin. Ulkoilun järjestämistä ei saa jättää omaisten avun varaan. Apulaisoikeusasiamies päätti erikseen selvittää hoivapaikkojen järjestämiseen liittyvät ongelmat. Asiasta lähetetään erillinen selvityspyyntö, joka ei ole vielä saapunut.

Kun otetaan huomioon sairaalan kommentit tämän pöytäkirjan luonnoksesta, asia ei muilta osin anna aihetta enempiin toimenpiteisiin apulaisoikeusasiamiehen osalta.

Sosiaali- ja terveyslautakunta 14.4.2020 § 11

Vanhus- ja vammaispalvelujen johtajan esitys:

Päätetään merkitä asia tiedoksi.

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

Täytäntöönpano: Vanhus- ja vammaispalvelut

Muutoksenhakuohje: 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

vanhus- ja vammaispalvelujen johtaja Minna Lahnalampi-Lahtinen, p. 050 3121815,
palvelupäällikkö Päivi Keskinen, p. 050 314 5629

Vantaa

Sähköpostiosoitteet ovat muodossa etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi